

Svenska Förpacknings- och
Tidningsinsamlingen
Box 712
101 33 Stockholm

Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204)

Datainspektionens beslut

Datainspektionen finner att Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen behandlar uppgifter om lagöverträdelse i strid med förbudet i 21 § personuppgiftslagen. Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen föreläggs att upphöra med den olagliga behandlingen.

En förutsättning för att Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen ska kunna behandla uppgifter om lagöverträdelser är att Datainspektionen efter ansökan beviljar undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen. Någon sådan ansökan har inte gjorts. Datainspektionen har i detta ärende inte tagit ställning till om det finns förutsättningar för att meddela ett undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen.

Redogörelse för tillsynsärendet

Efter artiklar i media och förfrågningar från allmänheten har Datainspektionen uppmärksammats på att Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB (FTI) övervakar återvinningsstationer i syfte att motverka nedskräpning. Det har framkommit uppgifter om att FTI i samband med denna övervakning registrerar personuppgifter avseende personer som misstänks för nedskräpning.

Datainspektionen har inlett tillsyn mot FTI.

FTI har lämnat följande redogörelse.

För att uppfylla producentansvaret i gällande förordningar har Materialbolagen (dvs. de företag som bildats för att hantera producentansvaret; Platskretsen, Returkartong, Metallkretsen och Svensk glasåtervinning) träffat avtal med entreprenörer om insamling av utsorterade förpackningar och tidningar för återvinning. Som ett led i arbetet har särskilda insamlingsbehållare placerats ut på återvinningsstationer som iordningsställts för att vara mottagningsplatser för källsorterade förpackningar och tidningar från allmänheten. FTI är ett servicebolag som svarar för vissa av Materialbolagens gemensamma funktioner, bl.a. återvinningsstationerna. Materialbolagen och FTI bedriver verksamhet utan vinstintresse.

Övervakningen av återvinningsstationerna har till syfte att få rena återvinningsstationer med mycket återvinningsbart material. Det finns i landet ett flertal återvinningsstationer som regelbundet är mycket nedskräpade. Kostnaden för städning och bortforsling av otillåtet avfall kostar ca 60 miljoner kr årligen. För att motverka nedskräpningen anlitas ett antal personer för att övervaka stationerna. Regionsansvariga hos FTI bestämmer vilka återvinningsstationer som ska övervakas. Övervakningen har till syfte att kontrollera städningen av återvinningsstationerna och tömning av behållarna samt att informera och vidta repressiva åtgärder genom att anmäla nedskräpare. Övervakning sker endast av sådana återvinningsstationer där nedskräpningen är omfattande.

Metoderna för att avslöja nedskräpare kan vara olika men de går alltid ut på att dokumentera omfattningen av nedskräpningen. Den som är misstänkt för nedskräpning kan identifieras genom att han eller hon påträffas på ”bar gärning” eller att det bland kastat avfall finns knytingar, t.ex. en adresetikett, till någon viss person.

Iakttagelserna redovisas i en promemoria som ska innehålla uppgift om vem som utfört spaningen, platsen, tidpunkten samt uppgift om nedskräpningen och vem som kan misstänkas för brottet. Nedskräpningen kan dokumenteras på olika sätt t.ex. genom foton eller skriftliga uppgifter. Promemorian kan även innehålla uppgifter såsom registreringsnummer och fotografier av bil eller person. Såväl digitalkamera som vanlig kamera används. FTI har införskaffat speciell teknisk utrustning för utskrift av digitala fotografier. Originalbilden förstörs direkt efter utskrift. Med ledning av dessa uppgifter kan olika åtgärder vidtas; (i) promemorian leder inte till någon åtgärd utan förstörs; (ii) den misstänkte får ett brev från FTI med påpekande om vad som gäller; (iii) nedskräpningen polisanmäls. Polisanmälan innehåller uppgift om plats och tidpunkt för nedskräpningen, vem som kan lämna uppgifter om händelsen samt ersättningsanspråk för städning och bortforsling av det otillåtna avfallet. Promemorian bifogas polisanmälan. En kopia av polisanmälan finns kvar hos FTI och ligger till grund för statistiska uppgifter. Statistiken innehåller uppgift om totala antalet anmälningar, tidpunkten för anmälan och upptäckten av nedskräpningen, i vilken kommun nedskräpningen skett och antalet nedskräpningar i kommunen samt vem som är ansvarig för de uppgifter som ligger till grund för anmälan till polisen.

Av det material som finns hos FTI kan man inte få fram vare sig misstänkt person eller plats för nedskräpningen utom i de fall då FTI tillerkänts skadestånd i dom eller strafföreläggande. Hos FTI finns endast de handlingar som krävs för att kunna kräva in tildömt skadestånd.

Alla polisanmälningar sänds till vederbörande polismyndighet med vanlig post. Promemorior från den person som utfört spaning på plats kan i undantagsfall sändas i form av mejl. Detta innehåller endast text och aldrig bilder. Efter polisanmälan förstörs promemoriorna.

Skäl för beslutet

Fråga om FTI behandlar personuppgifter

Personuppgiftslagen gäller för sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis är automatiserad. Med personuppgift avses enligt 3 § personuppgiftslagen all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en levande fysisk person. Ett digitalt foto av en person är en personuppgift enligt personuppgiftslagen om informationen går direkt eller indirekt att hänföra till en fysisk person som är i livet.

FTI:s registrering genom fotografering - med hjälp av digitalkamera - av personer som skräpar ner innebär en sådan automatiserad behandling av personuppgifter som omfattas av bestämmelserna i personuppgiftslagen. Likaså omfattas den behandling av personuppgifter som sker i samband med att promemoriorna sänds via mejl av personuppgiftslagens bestämmelser.

Datainspektionen konstaterar att FTI inte har anmält behandlingen av personuppgifter i enlighet med bestämmelserna i 36 § personuppgiftslagen. Något undantag från anmälningsskyldigheten är inte tillämpligt.

Fråga om FTI behandlar uppgifter om brott

Enligt 21 § första stycket personuppgiftslagen är det förbjudet för andra än myndigheter att behandla uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott. Datainspektionen har möjlighet att i föreskrifter eller enskilda fall meddela undantag från detta förbud. En uppgift om att någon har eller kan ha begått ett visst brott utgör en uppgift om lagöverträdelse, även om det inte finns någon dom eller motsvarande beträffande brottet, om uppgiften har kvalificerats till att avse något visst brott (SOU 1997:39 s.380).

I Miljöbalken 29:7 stadgas att den som med uppsåt eller av oaktsamhet skräpar ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till döms för nedskräpning till böter eller fängelse i högst ett år.

Datainspektionen bedömer att FTI genom de ovannämnda behandlingarna av personuppgifter, som innebär en systematisk registrering av personer som skräpar ned vid återvinningsstationerna, behandlar uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott i den mening som avses i 21 § personuppgiftslagen. Utgångspunkten är därför att behandlingarna är förbjudna.

Utan hinder av förbudet i 21 § personuppgiftslagen får sådana personuppgifter behandlas om behandlingen avser endast enstaka uppgifter som är nödvändig för att rättsligt anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras i ett enskilt fall (Datainspektionens föreskrifter, DIFS 1998:3 punkten d)

Datainspektionen bedömer att FTI:s behandlingar av personuppgifter enligt ovan inte omfattas av undantaget i fråga eftersom det enligt inspektionen inte är fråga om enstaka uppgifter som behandlas.

Datainspektionen konstaterar att FTI behandlar uppgifter om lagöverträdelse i strid med förbudet i 21 § personuppgiftslagen.

En förutsättning för att FTI ska kunna behandla uppgifter om lagöverträdelse är att Datainspektionen efter ansökan beviljar undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen. Någon sådan ansökan har inte gjorts. Datainspektionen har i detta ärende inte tagit ställning till om det finns förutsättningar för att meddela ett undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet skall ni skriva till Datainspektionen. Ange i skriften vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har - efter hörande av Datainspektionens styrelse - fattats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av datarådet Hans-Olov Lindblom, teamledaren Catharina Fernquist samt byrådirektören Jonas Agnvall, föredragande.

Göran Gräslund

Jonas Agnvall